

קרן רשי

RASHI FOUNDATION

יחד מעצבים שינוי חברתי

קרן רש"י - יחד מעצבים שינוי חברתי

קרן רש"י, מהקרנות הגדולות והמשפיעות בישראל, פועלת לחיזוק החברה הישראלית באמצעות **קידום מוביליות חברתית ושוויון הזדמנויות** בקרב יחידים וקהילות בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית.

הקרן הוקמה בשנת 1984 על ידי **גוסטב לוואן** (1914-2008), איש עסקים ממשפחה עם מורשת פילנתרופית רבת שנים שהקדיש את מרבית הונו לחיזוקה של מדינת ישראל. אחיינו של גוסטב הוברט לוואן, ובנו פרנסואה, נשיא הקרן, ממשיכים את דרכו ביוזמה והובלה של מיזמים חברתיים מחוללי שינוי.

הגישה הייחודית של קרן רש"י משלבת יזמות חברתית ושותפויות אסטרטגיות לכדי מודל מוכח להשגת השפעה בת-קיימא. פעילות הקרן נשענת על ידע וניסיון רבי שנים, תשתית ארגונית ומקצועית רחבה וקשרי עבודה מתמשכים עם הממשלה, רשויות מקומיות וארגוני החברה האזרחית.

רשת רש"י

קרן רש"י מהווה **רשת ארגונית** ובה שמונה עמותות-חברות המתמחות בעולמות תוכן שונים מתחום המוביליות, ומטה מקצועי המנהל מיזמים לאומיים ומוביל את הפעילות בראייה כוללת. הפעילות המשותפת והמתואמת של רשת רש"י מגדילה את סך האימפקט לטובת המשימה המרכזית של הארגון כולו – יצירת הזדמנויות וקידום מוביליות חברתית.

הנהגת הקרן

מיכל כהן מנכ"לית

מנכ"לית משרד החינוך לשעבר. למיכל רקורד עשיר בשירות החינוכי-ציבורי, שם מילאה תפקידים במסגרתם הובילה מהלכים רחבי היקף, רפורמות מבניות ופדגוגיות משמעותיות, הסכמי שכר ויוזמות חדשניות, לצד קידום שיתופי פעולה בין-מגזריים בשדה החברתי.

שאול שני יו"ר

שאול שני הוא בעל תרומה גדולה לחיזוק הכלכלה והחברה בישראל זה למעלה מארבעה עשורים. כיום ואיש עסקים, שני שותף מרכזי להקמתן של חברות היי-טק וחברות השקעה בינלאומיות מצליחות בישראל ובעולם, והוא מהווה דמות מובילה בקהילה העסקית והפילנתרופית.

הוברט לוואן נשיא כבוד

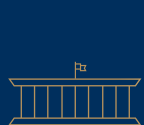
עמד בראש קרן רש"י מאז הקמתה במשך 35 שנה. הוברט, אביו של פרנסואה ואחיינו של מייסד הקרן גוסטב לוואן, הוביל את הקרן תוך יצירת רשת של שותפויות ברחבי העולם ותחת כהונתו צמחה קרן רש"י להיות אחת הקרנות המרכזיות בישראל, זוכת עיטור הנשיא על תרומתה לחברה הישראלית.

פרנסואה לוואן נשיא הקרן

לפרנסואה רקע מקצועי בעולם העסקי ובשוק ההון והוא ממשיך את המסורת המשפחתית של פעילות ציבורית דרך מעורבותו בהנהלת ארגון אליאנס-כי"ח ובארגוני חברה אזרחית נוספים.

רקורד של עשייה

10

עבודה עם 10 משרדי ממשלה

170

פריסה ארצית בכ- 170 רשויות מקומיות

8

8 עמותות חברות ברשת רש"י

75

כ-75 שותפים פילנתרופיים

400 K

400,000 מוטבים בשנה

אי-שוויון מינקות לבגרות

הפערים החברתיים נוצרים כבר בלידה וממשיכים להעמיק עם השנים:

בוגר תואר ראשון
ישתכר בממוצע
פי שניים ממי
שסיים תיכון ללא
בגרות

(לפי מוסד שורש
למחקר כלכלי-חברתי)

84% מתלמידי
י"ב ביישובים
המבוססים משיגים
תעודת בגרות
המאפשרת
לימודים אקדמיים,
לעומת 13%
בלבד ביישובים
המוחלשים

(לפי נתוני הלשכה
המרכזית לסטטיסטיקה)

הורים בחמישון העליון
מוציאים **פי תשעה**
יותר מאשר הורים
בחמישון התחתון
על **חוגי העשרה**
ושיעורים
פרטיים

(לפי נתוני הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה)

בגיל שלוש, לילד
מרקע חברתי-
כלכלי חזק יש
אוצר מלים
כפול מאשר לילד
מרקע חלש

(לפי מחקרים בארה"ב)

לכל הילדים מגיעה הזדמנות שווה

מוביליות חברתית היא אתגר מרכזי העומד בפני מדינת ישראל. צמיחתה ושגשוגה של המדינה תלויים בחיזוק הלכידות והסולידריות החברתית ובמימוש מלא הפוטנציאל של הנכס היקר ביותר שלה – הילדים, בני הנוער והצעירים.

כיום ניתן לחזות במידה רבה את מסלול החיים של ילד או ילדה בישראל לפי הרקע המשפחתי ממנו באו והסביבה בה גדלו. זוהי מציאות שאפשר וצריך לשנות, למען עתיד הילדים ולמען העתיד שלנו כחברה וכמדינה.

קרן רש"י הציבה לעצמה כיעד לפעול לקידום מוביליות חברתית בין-דורית, המאפשרת לבני ובנות הדור הצעיר לשפר את מעמדם החברתי-כלכלי ביחס להוריהם. קידום מוביליות משמעו יצירת שוויון הזדמנויות בעולם שבו נקודות הפתיחה אינן שוות.

איך יוצרים שינוי

כדי להשיג אימפקט משמעותי וארוך-טווח, קרן רש"י פועלת במספר זירות בו-זמנית:

קידום מדיניות חברתית
השפעה על תהליכי קבלת החלטות,
סדרי עדיפות והקצאת משאבים

שותפויות ומעגלי השפעה
חבירה לשותפים ושילוב כוחות, יצירת
תהודה לסוגיות הקשורות למוביליות

מייצרים שינוי בשטח
תכנון, פיתוח ויישום של מיזמים
שנועדו לקדם מוביליות חברתית
באופן ישיר

מחקר וידע
תמיכה בפעילות והכוונתה
באמצעות ניתוח נתונים,
מדידה והערכה ומחקר יישומי

שותפויות ומעגלי השפעה

התפיסה המנחה את קרן רש"י רואה בשותפות את המפתח ליצירת השפעה משמעותית ושינוי בר קיימא. שותפויות, ובמיוחד **שיתופי פעולה בין-מגזריים**, מהווים את הבסיס לפיתוח מיזמים, הרחבתם וביסוסם. מגוון השותפים של הקרן - משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, גופים חברתיים ופילנתרופיים וחברות במגזר העסקי - מביאים עמם חוזקות שונות, ואיגום המשאבים ומינופם תורם להשגת שינוי מערכתי אפקטיבי.

קרן רש"י חותרת להרחבת רשת השותפויות ומעגלי ההשפעה במגוון דרכים, ביניהן בניית קואליציות סביב נושאי ליבה, השתתפות במועצות ציבוריות, שולחנות עגולים ופורומים נוספים, פגישות עם קובעי מדיניות ומובילי דעת קהל, והעלאת סוגיות חברתיות לשיח הציבורי באמצעות ערוצי התקשורת והמדיה החברתית.

קידום מדיניות חברתית

מאמצייה של קרן רש"י להשפיע על סדרי העדיפות ועיצוב המדיניות נועדו להניע תהליכי חשיבה ושינוי לטווח ארוך שבמרכזם עומד **קידום המוביליות החברתית כיעד לאומי**. במסגרת זו פתחה הקרן ביוזמת "הקפיצה החברתית", השואפת לסייע לממשלה להוביל מדיניות שתביא לשינוי המציאות בפריפריה החברתית-כלכלית של ישראל.

כחלק מן המהלך גובש מתווה הכולל המלצות אופרטיביות לצעדי מדיניות התומכים במוביליות, ביניהם: שינוי שיטת התקצוב בשירותים החברתיים, חיזוק יכולותיהן של הרשויות המקומיות במתן שירותים לתושבים, ויצירת רצף חינוכי מהגיל הרך ועד להשכלה גבוהה.

בה בעת פועלת קרן רש"י באופן ממוקד לקידום מדיניות בנושאי ליבה כמו מסגרות חינוך וטיפול לגיל הילדות, חיזוק מיומנויות המאה ה-21, תעסוקה ופיתוח כישורי עובדים.

מחקר יישומי וידע

עבודה מבוססת נתונים ומכוונת תוצאות היא מאבני היסוד בפעילותה של קרן רש"י. איסוף ידע ונתונים וניתוחם, ממלאים תפקיד חשוב בשלבי התכנון והפיתוח של תכניות ויוזמות ובחשיבה סביב נושאי הליבה בהם הקרן מתמקדת, ומשמשים להכוונת המהלכים לקידום מוביליות חברתית.

יישום התכניות של הקרן מלווה באופן שוטף במדידה והערכה המאפשרות בקרה, שיפור ודיוק של תהליכים ודרכי פעולה, לצד בחינת האפקטיביות ומידת ההצלחה של התכניות בהשגת יעדיהן.

מייצרים שינוי בשטח

חממת חדשנות חברתית

יזמות חברתית הינה הכלי המרכזי באמצעותו קרן רש"י מחוללת שינוי, בגישה המשלבת חשיבה חדשנית, ידע ומקצועיות, ושיתופי פעולה חוצי מגזרים. הקרן מהווה "חממת סטארט-אפ" לפיתוח מענים לאתגרים העומדים בפני החברה הישראלית, מענים המתבססים על תפיסות פורצות דרך ומודלים ייחודיים ומציבים סטנדרטים חדשים למתן שירותים חברתיים.

מיזמי הקרן מתמקדים בנושאים שאינם מטופלים או שהמענה הקיים להם איננו מספק, בדגש על תחומי החינוך והרווחה. את הפתרון המוצע מיישמים ומשכללים בתכנית פיילוט בשטח, ולאחר שהוכיח את יעילותו פועלים להרחבתו והבטחת הקיימות שלו לאורך זמן, בעיקר באמצעות שילובו כחלק ממערכת השירותים הציבוריים.

מרעיון למציאות

רצף, תוצאות, קיימות

המיזמים בהם משקיעה קרן רש"י נועדו לקדם מוביליות חברתית באופן שיבטיח **קיימות לאורך זמן** גם כאשר מעורבותה של הקרן מגיעה לסיומה, והמיזם עובר לאחריות הרשות המקומית, או גורם ממשלתי, לפי מתווה יציאה שהוגדר מראש. בהתאם לכך, הדגש במיזמים אלה הוא על **חיזוק תשתיות חברתיות ובניית יכולות** בקרב יחידים וקהילות, בכלל זה העצמת סוכני שינוי שיבססו ויעמיקו את התהליך שהחל.

פעילות הקרן מתבססת על יצירת **רצף מלידה לתעסוקה** וראיית הצרכים כמכלול רב-ממדי שיש לתת לו מענה הן ברמת הפרט והמשפחה והן במעגלים הרחבים יותר – הקהילה, היישוב והמדינה. תפיסה הוליסטית זו מתבטאת גם ביצירת ממשקים וחיבורים בין המערכות השונות – חינוך, רווחה, בריאות ועוד – שיבטיחו את רצף הטיפול.

עיקרון מרכזי נוסף המנחה את עבודת הקרן הוא חשיבה תוצאתית – הגדרת **יעדים, מדדים ותוצאות** רצויות ותהליך שיטתי של הערכת מהלכים ופעולות כדי לממש את התוצאות.

תכניות נבחרות

הגיל הרך לידה-6

שנות החיים הראשונות הן תקופה קריטית בה מונחות אבני היסוד להתפתחות הילד. אנו משקיעים בקידום התפתחות מיטבית בגיל הרך באמצעות מערך מקיף של שירותים בקהילה לילדים ולהוריהם, וכן בהעשרת הסביבה החינוכית לעידוד למידה תוך כדי משחק.

מיזם הינקות מציב רשויות מקומיות בפריפריה כמובילות שינוי מערכתי בהתייחסות לגיל הינקות (לידה עד 3) ונושאות באחריות לחינוך ולטיפול בכלל ילדי היישוב תוך שימוש במשאבים, בידע ובשירותים הקיימים בקהילה ופיתוחם.

מאות ילדים בגני **מדעקידס** נהנים מסביבה חינוכית עשירה בגירויים והתנסויות בתחומי המדע והטכנולוגיה המשולבים בתכנית הגן ומעודדים אותם לחקור ולגלות, ובדרך זו לפתח הבנה וכישורי חשיבה שיסייעו להם בהמשך בבית הספר.

מוביליות חברתית מלידה לתעסוקה

תחומי הליבה בהם פועלת קרן רש"י מקיפים את כל שלבי החיים מינקות ועד בגרות, מתוך הבנה כי מימוש מלוא היכולות של אדם בכל צומת משמעותי הוא המפתח ליצירת "סולם מוביליות" אפקטיבי שיאפשר שיוויון הזדמנויות אמיתי.

הרשות המקומית
כמפתח לשינוי

משפחה
וקהילה

צעירים
ותעסוקה

ילדים
ובני נוער

הגיל הרך

ילדים ובני נוער 6-18

על מנת לצמצם את פערי אי-השוויון הגדולים במערכת החינוך, קרן רש"י מרכזת מאמץ בביניית יכולות ההוראה והניהול בבתי ספר מוחלשים. הקרן רואה חשיבות גדולה בחיבור בין החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי ובניצולו לטיפול יכולות אישיות ומצוינות. לצד זאת הקרן מפתחת מענים לילדים ולבני נוער בסיכון, בגישה המקדמת את חיזוק הקשר עם המשפחה ומוסדות הקהילה.

במיזם **"רבדים+"**, בתי ספר יסודיים תת-משיגים ("אדומים") עוברים תהליך עומק של חמש שנים אותו מוביל הצוות הבית-ספרי בעזרת ליווי פדגוגי, והופכים לבתי ספר מצטיינים המאפשרים שוויון הזדמנויות מלא שבגוריהם בעלי הישגים גבוהים ותחושת מסוגלות חזקה.

תכנית הסייבר הלאומית **מגשימים** היא חלק מרצף של תכניות בחינוך הבלתי-פורמלי המטפחות מצוינות במדעים וטכנולוגיה כמנוף לקידום אישי ולשינוי חברתי. תכנית מגשימים מעניקה הכשרה ייחודית בתחום המחשבים והסייבר לאלפי נערים ונערות בעשרות מוקדי לימוד בפריפריה, ובכך מגדילה את ייצוגם ביחידות הסייבר בצבא ובהמשך בתעשיית ההיי-טק של ישראל.

תכנית **מנהיגות מדעית** יוצרת אצל ילדים בגיל ביה"ס היסודי עניין בנושאי מדע וטכנולוגיה דרך משחקי חשיבה, ניסויים ובניית דגמים, בעוד בני הנוער המדריכים אותם מפתחים בדרך זו כישורי מנהיגות וביטחון ביכולתם להמשיך בלימודי מדעים והנדסה באקדמיה.

הפעילות הענפה של **מרכזי נעורים** בחברה הדרוזית, המתמקדת בנושאי זהות, התנדבות וזימות חברתית, מקיפה כ-3,000 בני נוער ב-14 יישובים. המרכזים מעודדים מעורבות של בני ובנות הדור הצעיר ומחזקים את תחושת השייכות והמסוגלות העצמית שלהם, ובכך מחוללים שינוי בקהילה.

מסגרות בלתי פורמליות בקהילה כדוגמת **"בתים חמים"** ומרכזי **"דרך האתגר"**, עושות שימוש במגוון כלים טיפוליים, חינוכיים וחברתיים כדי להעצים את ההערכה העצמית והאוטונומיה האישית של נערים ונערות במצבי סיכון ולקדם את השתלבותם בחברה.

צעירים ותעסוקה

18-35

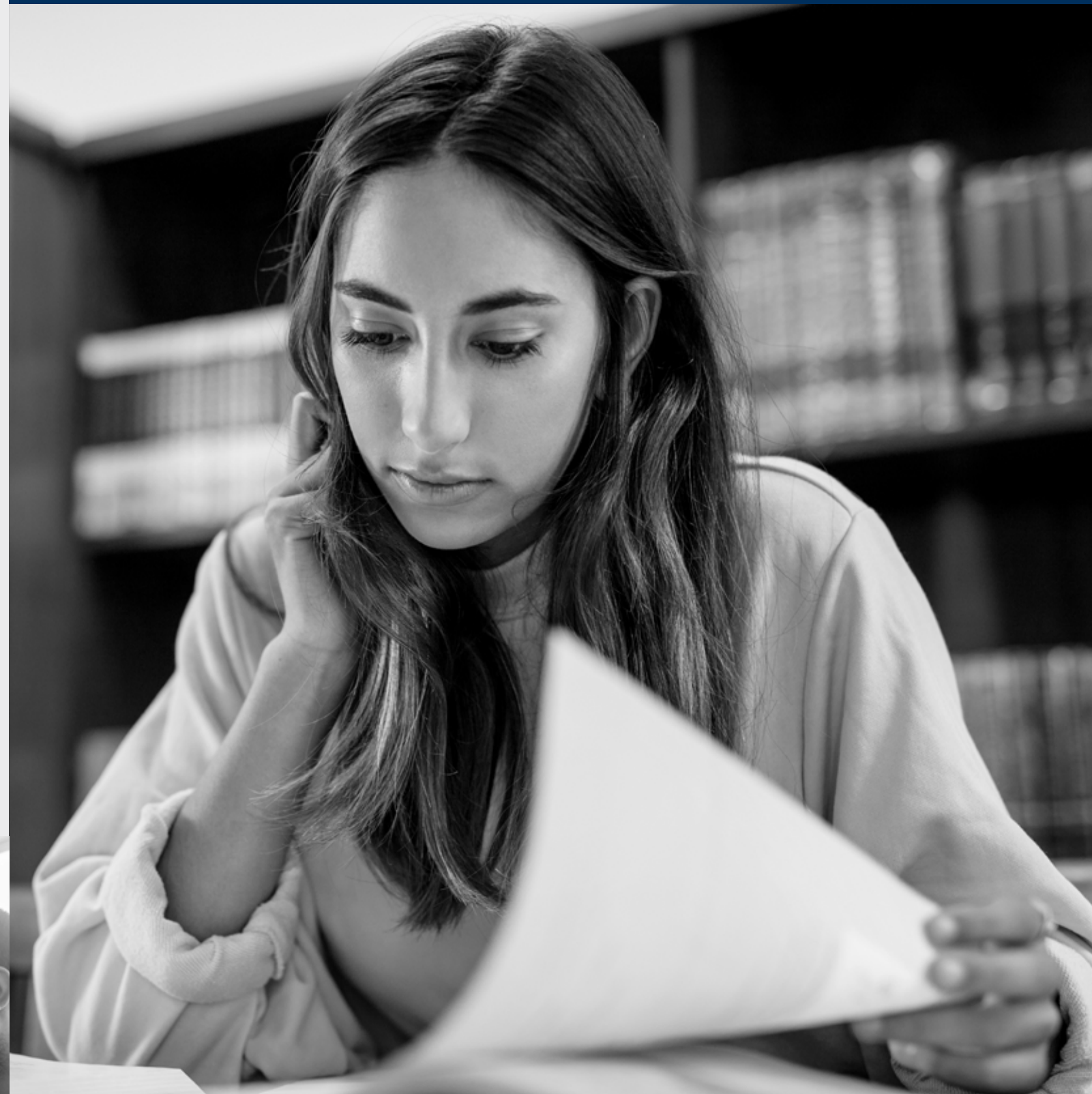
מערך המענים לבוגרים צעירים נבנה מתוך הבנת הצורך בתמיכה והכוונה בתקופה המשמעותית של יציאה לחיים עצמאיים, ועל רקע המציאות בה רבים מהם, ובפרט חסרי עורף משפחתי ומי שגדלו בפריפריה, אינם זוכים להזדמנויות שוות. התכניות של קרן רש"י נועדו לקדם את שילוב הצעירים והצעירות בתהליכים בוני עתיד באמצעות התנדבות, פיתוח מנהיגות ורכישת השכלה מכוונת תעסוקה.

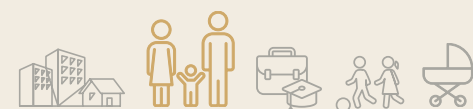
תכנית יסוד מקנה כלים להשתלבות ועשייה במרחב הציבורי-חברתי לצעירות וצעירים מכלל המגזרים בחברה הישראלית, בדגש על אוכלוסיות שאין להן ייצוג הולם במוקדי השפעה בחברה. זאת באמצעות הכשרה ייעודית והכוונה לתפקידים בשירות הציבורי ובחברה האזרחית או למסלולי העתודה השונים.

מיזם **"מקושרים"** מבסס תשתית ארצית לקידום תחום המנטורינג (חונכים מתנדבים), תוך הקניית ידע בעבודה עם מגוון קבוצות של צעירים במצבי סיכון ויצירת רשת של ארגונים הפועלים לחיזוק והעצמה של הצעירים לקראת המשך דרכם כבוגרים עצמאיים.

אלפי צעירים מכל מגזרי החברה לוקחים חלק מדי שנה **במסגרות התנדבות** של העמותות ברשת רש"י הכוללות שירות לאומי-אזרחי, שנת שירות, מכינות קדם-צבאיות ועוד. להתפתחות האישית שהם עוברים יש השפעה מובהקת על השתלבותם העתידית בהשכלה ובתעסוקה, בעוד המפגש בין צעירים מרקע שונה תורם לבניית חברה אזרחית משותפת.

אזור מקדם תעסוקה הוא מיזם המיישם גישה חדשה של הסתכלות כוללת על ההזדמנויות והחסמים לתעסוקה בראייה אזורית, ומתמקד בסיוע לצעירים בעיצוב מסלול קריירה ארוך-טווח וברכישת מיומנויות רלוונטיות לעולם התעסוקה של המאה ה-21. תכנית נוספת בתחום זה היא **מיזם ההשכלה לצעירים בסיכון** – מערך הכוונה וליווי של הצעירים לקראת תעסוקה משמעותית ומקדמת הכולל השלמת בגרות, הכשרות לתעודת מקצוע ומלגות ללימודי תואר ראשון.

משפחה וקהילה

קרן רש"י מקדמת תפיסה משפחתית-קהילתית, לפיה יש להעצים את הכוחות הפנימיים של המשפחה כיחידה שלמה ולתת לה כלים לשפר את מצבה, ולצד זאת לחזק את המערכת הקהילתית כמרכיב משמעותי באקוסיסטם המאפשר איכות חיים ומוביליות לפרט ולמשפחה. כחלק מתפיסה זו, חותרת הקרן לחזק את יכולתם של ההורים לתת מענה לצרכי ילדיהם במסגרת המשפחה, בעזרת מערכות תמיכה בקהילה. בנוסף, הקרן מסייעת לשילוב אנשים עם מוגבלויות בקהילה כך שיוכלו לחיות בה בכבוד ובאופן עצמאי ככל הניתן.

הודות למעטפת התמיכה שמיזם **משכילה** מעניק לאמהות יחידניות, הן מסיימות בהצלחה לימודים אקדמיים ומשפרות במידה ניכרת את המצב הכלכלי-חברתי של המשפחה. בנוסף לעלייה בשכר ולקידום התעסוקתי של המשתתפות בתוכנית, הן הופכות מודל לחיקוי עבור ילדיהן וסביבתן.

מיזם **"פנימה"** מתמקד במתן מענה טיפולי מקיף בבית ובקהילה למשפחות בסיכון גבוה, כאלטרנטיבה להוצאתם של הילדים למסגרת חוץ-ביתית. הוא מהווה המשך למיזם "מפגש" של קרן רש"י, שהתמקד בפיתוח שירות ייחודי להתמודדות עם מצבי הזנחה של ילדים ובני נוער.

תכנית **"נושמים לרווחה"** הטמיעה גישה חדשה ורב-ממדית לטיפול במשפחות החיות בעוני ובהדרה, ומאפשרת לאלפי משפחות בשנה ביותר מ-100 רשויות מקומיות לצעוד לקראת יציאה ממעגל העוני על ידי הגדלת הכנסתן מעבודה או מעסק קטן ומיצוי זכויותיהן.

קהילה מיטיבה הוא מהלך לאומי ורב-מגזרי לקידום חוסן קהילתי בפריפריה החברתית-גיאוגרפית דרך עידוד וייזום קהילות מקומיות, כך שיאפשרו מוביליות ואיכות חיים לחבריהן מלידה ועד זקנה. המהלך נשען על פיתוח ידע ותפיסה מקצועית והגדרת התשתיות החברתיות הנדרשות ברמת היישוב כדי להביא לשגשוג בר-קיימא של קהילות.

אנשים עם עיוורון ולקויות ראייה בכל רחבי הארץ נעזרים במגוון השירותים של **מגדל אור** כדי לרכוש מיומנויות לתפקוד עצמאי בבית ומחוץ לו, בעבודה ובשעות הפנאי, כבסיס לשילוב אופטימלי בקהילה בה הם חיים ובחברה הרחבה.

הרשות המקומית כמפתח לשינוי

למרחב המקומי ולהזדמנויות שהוא מציע יש משמעות עצומה בהקשר של מוביליות חברתית. מתוך הכרה בתפקידה המרכזי של הרשות המקומית כמשפיעה ישירה על חיי התושבים, פיתחה הקרן גישה חדשה לחיזוק התשתיות החברתיות של היישוב כבסיס לשינוי מערכתי בפריפריה.

יוזמת **היישוב במרכז** מלווה שבע רשויות בפריפריה הגיאוגרפית-חברתית בתהליך בניית יכולות, שמטרתו קידום מוביליות חברתית והנגשת הזדמנויות לתושבים ברמה היישובית. תהליך זה נועד לתת לרשויות כלים ליישם את השינוי בכוחות עצמן באופן בר קיימא, על בסיס הגדרת יעדים משותפים, שיתוף הציבור ושימוש בנתונים כעוגן לניהול וקבלת החלטות.

ECOSTEM21 היא יוזמה המתמקדת ביצירת קהילת אקוסיסטם בו כלל הגורמים הרלוונטיים ביישוב פועלים במשותף ובתיאום ליצירת סביבה התומכת ברכישת אוריינות מדעית וטכנולוגית ומיומנויות המאה ה-21 ברצף מגן הילדים ועד השכלה גבוהה ותעסוקה. המהלך מיושם בחמש מן הרשויות הנכללות ביוזמת "היישוב במרכז" וכן במודל אזורי ייחודי לו שותפות כרמיאל והרשויות השכנות לה באשכול בית הכרם.

רשת של **קהילות מקצועיות** לומדות מחזקת את ההון האנושי בשלטון המקומי כשהיא מאפשרת לבעלי תפקידים ברשויות המקומיות לחלוק ידע וניסיון. הרשת משמשת פלטפורמה ללמידת עמיתים, פיתוח אישי ומקצועי וקידום פעולות משותפות, ודרכם מביאה להרחבת השירותים וההזדמנויות לתושבים.

קרן רש"י Rashi Foundation
כפר הנוער בן-שמן Ben-Shemen Youth Village
7311200 Israel ישראל
partnerships@rashi.org.il
Tel. +972-8-9146600 • Fax. +972-8-9219404

www.rashi.org.il